

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο πενταμελές τμήμα)

της 21ης Φεβρουαρίου 2024*

«Δημόσιες συμβάσεις – Διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού – Προμήθεια ρομπότ απολύμανσης για τα ευρωπαϊκά νοσοκομεία – Κατεπείγουσα ανάγκη – COVID-19 – Μη συμμετοχή των προσφευγουσών στη διαδικασία συνάψεως δημόσιας σύμβασης – Προσφυγή ακυρώσεως – Πράξη που δεν αφορά ατομικά τον προσφεύγοντα – Συμβατική φύση της διαφοράς – Απαράδεκτο – Ευθύνη»

Στην υπόθεση T-38/21,

Inivos Ltd, με έδρα το Λονδίνο (Ηνωμένο Βασίλειο),

Inivos BV, με έδρα το Ρότερνταμ (Κάτω Χώρες),

εκπροσωπούμενες από τους R. Martens, L. Hoet και A. Van Laer, δικηγόρους,

προσφεύγουσες-ενάγουσες,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τις L. André και M. Ilkova,

καθής-εναγομένης,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο, κατά τις διασκέψεις, από τους D. Spielmann, πρόεδρο, V. Valančius, R. Mastroianni, M. Břkan (εισηγήτρια) και T. Τόθ, δικαστές,

γραμματέας: P. Cullen, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη τη διάταξη της 21ης Μαΐου 2021, Inivos και Inivos κατά Επιτροπής (T-38/21 R, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2021:287),

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 28ης Φεβρουαρίου 2023,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

έχοντας υπόψη, κατόπιν της λήξεως των καθηκόντων του V. Valančius στις 26 Σεπτεμβρίου 2023, το άρθρο 22 και το άρθρο 24, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την προσφυγή-αγωγή τους, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες Inivos Ltd και Inivos BV ζητούν, αφενός, βάσει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, την ακύρωση της αποφάσεως της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 18ης Σεπτεμβρίου 2020, περί εφαρμογής της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού για την απόκτηση ρομπότ απολύμανσης (στο εξής: απόφαση περί εφαρμογής της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού), της αποφάσεως της 3ης Νοεμβρίου 2020, περί αναθέσεως της εν λόγω συμβάσεως (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση περί αναθέσεως), καθώς και της αποφάσεως της 19ης Νοεμβρίου 2020, περί συνάψεως συμβάσεων-πλαίσιων με δύο επιχειρηματίες και την κήρυξη της ακυρότητας των εν λόγω συμβάσεων-πλαίσιων και, αφετέρου, βάσει του άρθρου 268 ΣΛΕΕ, την αποκατάσταση της ζημίας που υποστηρίζουν ότι υπέστησαν εντεύθεν.

Ιστορικό της διαφοράς

- 2 Οι προσφεύγουσες-ενάγουσες, με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο και τις Κάτω Χώρες, δραστηριοποιούνται στον τομέα της ιατρικής τεχνολογίας και ειδικεύονται στην πρόληψη και τον έλεγχο των λοιμώξεων.
- 3 Στο πλαίσιο της κρίσης του COVID-19, η Επιτροπή αποφάσισε να συνδράμει τα κράτη μέλη υποστηρίζοντας την εγκατάσταση στα νοσοκομεία τους ρομπότ απολύμανσης των εσωτερικών χώρων, στο πλαίσιο του μέσου στήριξης έκτακτης ανάγκης. Κατόπιν ανάλυσης των διαθέσιμων τεχνολογιών, επέλεξε την απολύμανση με υπεριώδη ακτινοβολία (UV) με τη χρήση αυτόνομων ρομπότ.
- 4 Στηριζόμενη στον λόγο επείγοντος που αφορούσε την κρίση του COVID-19, η Επιτροπή αποφάσισε, στις 18 Σεπτεμβρίου 2020, να εφαρμόσει τη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού σύμφωνα με το σημείο 11.1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο γ', του παραρτήματος I του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 (ΕΕ 2018, L 193, σ. 1, στο εξής: δημοσιονομικός κανονισμός).
- 5 Προκειμένου να προετοιμάσει τη διαδικασία συνάψεως δημόσιας συμβάσεως και να συγκεντρώσει πληροφορίες όσον αφορά τη σχετική αγορά και τους δυνητικούς προμηθευτές, η Επιτροπή διεξήγαγε προκαταρκτική διαβούλευση με φορείς της αγοράς σύμφωνα με το άρθρο 166 του δημοσιονομικού κανονισμού, αποστέλλοντας έντυπο έρευνας, μεταξύ άλλων, σε ενώσεις και λοιπούς φορείς στους οποίους συμμετείχαν κατασκευαστές ρομπότ.

- 6 Με βάση την εν λόγω διαβούλευση με φορείς της αγοράς, η Επιτροπή δημιούργησε μια ευρεία βάση δεδομένων προμηθευτών, οι οποίοι στη συνέχεια αξιολογήθηκαν βάσει προκαθορισμένων κριτηρίων, ήτοι της σήμανσης CE (απαραίτητη προϋπόθεση), της παραγωγικής ικανότητας (τουλάχιστον 20 μονάδες μηνιαίως) και της εμπειρίας στον τομέα της εγκατάστασης ρομπότ σε νοσοκομεία (τουλάχιστον 10 ρομπότ).
- 7 Έξι προμηθευτές που πληρούσαν τα εν λόγω κριτήρια εκλήθησαν να υποβάλουν προσφορά στο πλαίσιο διαδικασίας με διαπραγματεύση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, με αριθμό αναφοράς CNECT/LUX/2020/NP0084, αλλά μόνον τρεις υπέβαλαν πράγματι προσφορά.
- 8 Στις 30 Οκτωβρίου 2020 καταρτίστηκε έκθεση αξιολόγησης, σύμφωνα με το άρθρο 168, παράγραφος 4, του δημοσιονομικού κανονισμού, με σκοπό την ανάθεση της συμβάσεως. Πραγματοποιήθηκε κατάταξη δύο προσφορών, καθόσον η τρίτη απορρίφθηκε, διότι δεν πληρούσε τα κριτήρια επιλογής.
- 9 Στις 3 Νοεμβρίου 2020 ο αρμόδιος διατάκτης εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση περί αναθέσεως σύμφωνα με τη σύσταση που περιλαμβανόταν στην έκθεση αξιολόγησης.
- 10 Στις 19 Νοεμβρίου 2020 οι συμβάσεις-πλαίσια σχετικά με τα ρομπότ απολύμανσης για τα ευρωπαϊκά νοσοκομεία (COVID-19) συνήφθησαν με τους δύο επιλεγέντες προσφέροντες (στο εξής: επίμαχες συμβάσεις-πλαίσια) και η υπογραφή τους ανακοινώθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* στις 9 Δεκεμβρίου 2020 με τη γνωστοποίηση συναφθείσας συμβάσεως 2020/S 240-592299.
- 11 Στις 23 Νοεμβρίου 2020 οι προσφεύγουσες-ενάγουσες έλαβαν γνώση ενός δελτίου Τύπου της Επιτροπής, με το οποίο η Επιτροπή ανακοίνωσε ότι σκόπευε να αγοράσει 200 ρομπότ απολύμανσης στο πλαίσιο ειδικού προϋπολογισμού προβλεπόμενου από το μέσο στήριξης έκτακτης ανάγκης.
- 12 Στο δελτίο Τύπου, η Επιτροπή ανέφερε ότι τα νοσοκομεία των περισσότερων κρατών μελών είχαν εκφράσει την ανάγκη και το ενδιαφέρον να προμηθευτούν τα εν λόγω ρομπότ, τα οποία μπορούν να απολυμάνουν κανονικού μεγέθους δωμάτια ασθενών με τη χρήση υπεριώδους ακτινοβολίας σε μόλις δεκαπέντε λεπτά, συμβάλλοντας, με τον τρόπο αυτόν, στην πρόληψη και τη μείωση της εξάπλωσης του ιού. Η διαδικασία θα ελεγχόταν από έναν χειριστή ο οποίος θα βρισκόταν έξω από την περιοχή που επρόκειτο να απολυμανθεί, ώστε να αποφεύγεται οποιαδήποτε έκθεση στην υπεριώδη ακτινοβολία. Για την αγορά των εν λόγω ρομπότ απολύμανσης θα διατίθετο ειδικός προϋπολογισμός έως δώδεκα εκατομμύρια ευρώ από το μέσο στήριξης έκτακτης ανάγκης.
- 13 Στις 3 Δεκεμβρίου 2020, δεδομένου ότι, όσον αφορά την επίμαχη ανάθεση, δεν είχε δημοσιευθεί καμία προκήρυξη στην ηλεκτρονική έκδοση του Συμπληρώματος της *Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης* που αφορά τις ευρωπαϊκές δημόσιες συμβάσεις και καμία πληροφορία σχετικά με απόφαση της Επιτροπής περί αναθέσεως της επίμαχης συμβάσεως, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες απηύθυναν στην Επιτροπή επιστολή στην οποία εξέφραζαν την ανησυχία τους ότι οι κανόνες περί συνάψεως δημοσίων συμβάσεων, οι οποίοι στηρίζονταν στον δημοσιονομικό κανονισμό, δεν είχαν εφαρμοστεί. Ζήτησαν επίσης από την Επιτροπή να αναστείλει ή να τερματίσει τις επίμαχες συμβάσεις-πλαίσια και να προβεί στην ανάκληση κάθε αποφάσεως περί αναθέσεως που ενδεχομένως είχε εκδοθεί και κάλεσαν την Επιτροπή να οργανώσει εκ νέου διαδικασία συνάψεως συμβάσεως μέσω προσκλήσεως για την υποβολή προσφορών με προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού.

- 14 Στις 9 Δεκεμβρίου 2020 οι προσφεύγουσες-ενάγουσες πληροφορήθηκαν, με τη γνωστοποίηση συναφθείσας συμβάσεως (ΕΕ 2020/S 240-592299), ότι οι επίμαχες συμβάσεις-πλαίσια είχαν ήδη συναφθεί στις 19 Νοεμβρίου 2020.
- 15 Στην εν λόγω γνωστοποίηση συναφθείσας συμβάσεως, η εφαρμογή της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού δικαιολογείται ως εξής:

«Κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή και σύμφωνα με τους αυστηρούς όρους που αναφέρονται στην οδηγία.

Αιτιολόγηση:

Η πανδημία της νόσου Covid-19 πιέζει σημαντικά τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης σε ολόκληρο τον κόσμο και στην Ευρώπη. Σε αυτό το πλαίσιο, προκειμένου να συμβάλει επειγόντως στις προσπάθειες διασφάλισης της αυξημένης ασφάλειας του προσωπικού και των ασθενών σε επιλεγμένα ευρωπαϊκά νοσοκομεία και παρόμοιες εγκαταστάσεις υγειονομικής περίθαλψης, η Επιτροπή αποφάσισε να υποστηρίξει την ανάπτυξη αυτόνομων ρομπότ για την απολύμανση εσωτερικών χώρων, χρησιμοποιώντας το μηχανισμό υποστήριξης έκτακτης ανάγκης [C(2020) 5162 final]. Στην πραγματικότητα χρησιμοποιούνται ήδη ρομπότ απολύμανσης για νοσοκομειακή απολύμανση και η Επιτροπή έχει συλλέξει αρκετές εκθέσεις από νοσοκομεία που χρησιμοποιούν αυτή την τεχνολογία κατά τη διάρκεια της κρίσης της νόσου Covid-19. Ωστόσο, ο αριθμός των χρησιμοποιούμενων ρομπότ είναι ανεπαρκής και δεν καλύπτει μέχρι στιγμής όλα τα νοσοκομεία που έχουν να αντιμετωπίσουν άμεσα τη νόσο. Η Επιτροπή λαμβάνει μέτρα για τη μερική άμβλυνση αυτού του προβλήματος.

Ως εκ τούτου, η χρήση της έκτακτης διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση της προκήρυξης σύμβασης είναι απαραίτητη, καθώς η δράση είναι εξαιρετικά επείγουσα, δεδομένου ότι τη στιγμή της σύνταξης της παρούσης, το 2ο κύμα της νόσου Covid-19 εξαπλώνεται ταχέως, όπως εξηγείται ανωτέρω. Οι αριθμοί σε ορισμένα κράτη μέλη είναι επί του παρόντος υψηλότεροι απ' ό,τι κατά την κορύφωση του 1ου κύματος και οι πόροι υγειονομικής περίθαλψης, όπως αναφέρεται, υφίστανται αυξανόμενη πίεση σε ολόκληρη την ΕΕ. Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητη η ταχεία ανάπτυξη αυτόματων ρομπότ για να βοηθηθούν οι εργαζόμενοι στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης στην προσπάθειά τους να καταπολεμήσουν την πανδημία.»

- 16 Στις 24 Δεκεμβρίου 2020 η Επιτροπή δημοσίευσε νέα προκήρυξη (ΕΕ 2020/S 251-626998) κατόπιν της γνωστοποίησης συναφθείσας συμβάσεως της 9ης Δεκεμβρίου 2020, αντικαθιστώντας, ως νομική βάση για την προμήθεια έως 200 ρομπότ απολύμανσης, την οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ (ΕΕ 2014, L 94, σ. 65), με τον δημοσιονομικό κανονισμό.

Αιτήματα των διαδίκων

- 17 Οι προσφεύγουσες-ενάγουσες ζητούν από το Γενικό Δικαστήριο:
- να ακυρώσει την απόφαση περί εφαρμογής της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού·

- να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·
 - να ακυρώσει την απόφαση της Επιτροπής της 19ης Νοεμβρίου 2020 περί συνάψεως των επίμαχων συμβάσεων-πλαισίων με δύο άλλους επιχειρηματίες·
 - να κηρύξει άκυρες τις επίμαχες συμβάσεις-πλαίσια·
 - να υποχρεώσει την Επιτροπή να γνωστοποιήσει τις προδιαγραφές της συμβάσεως βάσει των οποίων ανατέθηκαν οι επίμαχες συμβάσεις-πλαίσια·
 - να αποφανθεί παρεμπιπτόντως επί της ευθύνης της Επιτροπής καθόσον αυτή παρανόμως εφάρμοσε τη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού·
 - επικουρικώς, να υποχρεώσει την Επιτροπή να τους καταβάλει αποζημίωση ύψους 3 000 000 ευρώ λόγω απώλειας ευκαιρίας·
 - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των δικαστικών εξόδων στα οποία υποβλήθηκαν οι προσφεύγουσες-ενάγουσες.
- 18 Η Επιτροπή ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:
- να απορρίψει την προσφυγή-αγωγή ως προδήλως απαράδεκτη·
 - επικουρικώς, να απορρίψει την προσφυγή-αγωγή ως προδήλως αβάσιμη, και
 - να καταδικάσει τις προσφεύγουσες-ενάγουσες στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

Επί των ακυρωτικών αιτημάτων

Επί του παραδεκτού του πρώτου αιτήματος, με το οποίο ζητείται η ακύρωση της αποφάσεως περί εφαρμογής της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού

- 19 Με το υπόμνημα αντικρούσεως, η Επιτροπή προβάλλει ένσταση απαραδέκτου του πρώτου αιτήματος, καθόσον οι προσφεύγουσες-ενάγουσες δεν έχουν συμφέρον να ζητήσουν την ακύρωση της αποφάσεως περί εφαρμογής της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού. Συγκεκριμένα, κατά την Επιτροπή, δεδομένου ότι οι προσφεύγουσες-ενάγουσες δεν έλαβαν μέρος στη διαδικασία συνάψεως συμβάσεως, δεν έχουν έννομο συμφέρον προς άσκηση προσφυγής. Συναφώς, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, σε περίπτωση ακυρώσεως της αποφάσεως περί εφαρμογής της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, δεν είναι διόλου βέβαιο ότι αυτή θα προκηρύξει νέο διαγωνισμό και τίποτε δεν εγγυάται ότι οι προσφεύγουσες-ενάγουσες θα επιλεγούν.

- 20 Οι προσφεύγουσες-ενάγουσες φρονούν ότι το πρώτο αίτημα είναι παραδεκτό. Υποστηρίζουν ότι δεν μπορεί να τους αντιταχθεί το γεγονός ότι δεν συμμετείχαν στη διαδικασία συνάψεως συμβάσεως, προκειμένου να αμφισβητηθεί το παραδεκτό του εν λόγω αιτήματος, δεδομένου ότι η μη συμμετοχή τους οφείλεται στο ότι η Επιτροπή δεν δημοσίευσε προκήρυξη διαγωνισμού. Φρονούν ότι, αν το Γενικό Δικαστήριο απορρίψει το πρώτο αίτημα ως απαράδεκτο για τον ανωτέρω λόγο, τούτο θα είχε ως συνέπεια αδυναμία των ανταγωνιστών να αμφισβητήσουν την απευθείας ανάθεση δημοσίων συμβάσεων. Κατά τις προσφεύγουσες-ενάγουσες, η μη συμμετοχή τους στη διαδικασία, αφενός, οφείλεται στο γεγονός ότι η Επιτροπή δεν δημοσίευσε προκήρυξη διαγωνισμού και, αφετέρου, δεν αποκλείει το ενδεχόμενο να έχουν έννομο συμφέρον.
- 21 Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, μόνον τα μέτρα που επάγονται δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα ικανά να θίξουν τα συμφέροντα των τρίτων μεταβάλλοντας ουσιωδώς τη νομική κατάστασή τους συνιστούν πράξεις δυνάμενες να αποτελέσουν αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως (πρβλ. αποφάσεις της 31ης Μαρτίου 1971, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, 22/70, EU:C:1971:32, σκέψη 42, της 2ας Μαρτίου 1994, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, C-316/91, EU:C:1994:76, σκέψη 8, και της 13ης Οκτωβρίου 2011, Deutsche Post και Γερμανία κατά Επιτροπής, C-463/10 P και C-475/10 P, EU:C:2011:656, σκέψη 36).
- 22 Προκειμένου να καθοριστεί εάν μια πράξη της οποίας ζητείται η ακύρωση επάγεται τέτοια αποτελέσματα, σημασία έχει η ουσία της πράξεως (απόφαση της 11ης Νοεμβρίου 1981, IBM κατά Επιτροπής, 60/81, EU:C:1981:264, σκέψη 9), το πλαίσιο εντός του οποίου καταρτίστηκε (πρβλ. απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 2000, Stork Amsterdam κατά Επιτροπής, T-241/97, EU:T:2000:41, σκέψη 62) καθώς και η βούληση του συντάκτη της (απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 2010, Internationaler Hilfsfonds κατά Επιτροπής, C-362/08 P, EU:C:2010:40, σκέψη 52· πρβλ., επίσης, απόφαση της 17ης Ιουλίου 2008, Αθηναϊκή Τεχνική κατά Επιτροπής, C-521/06 P, EU:C:2008:422, σκέψεις 42, 46 και 52). Αντιθέτως, η μορφή των πράξεων είναι καταρχήν αδιάφορη όσον αφορά το παραδεκτό της προσφυγής ακυρώσεως (αποφάσεις της 11ης Νοεμβρίου 1981, IBM κατά Επιτροπής, 60/81, EU:C:1981:264, σκέψη 9, και της 7ης Ιουλίου 2005, Le Pen κατά Κοινοβουλίου, C-208/03 P, EU:C:2005:429, σκέψη 46).
- 23 Μόνον η πράξη με την οποία ο συντάκτης της καθορίζει τη θέση του κατά τρόπο οριστικό και μη αμφιλεγόμενο, υπό μορφή επιτρέπουσα την εξακρίβωση της φύσεώς της, συνιστά απόφαση δυνάμενη να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως (απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2016, IPSO κατά ΕΚΤ, T-713/14, EU:T:2016:727, σκέψη 20· πρβλ., επίσης, απόφαση της 26ης Μαΐου 1982, Γερμανία και Bundesanstalt für Arbeit κατά Επιτροπής, 44/81, EU:C:1982:197, σκέψη 12).
- 24 Ειδικότερα, όταν πρόκειται για πράξεις ή αποφάσεις που λαμβάνονται κατόπιν διαδικασίας περιλαμβάνουσας περισσότερα στάδια, ιδίως όταν αποτελούν κατάληξη μιας εσωτερικής διαδικασίας, συνιστούν πράξη δεκτική προσφυγής μόνον τα μέτρα τα οποία καθορίζουν οριστικώς τη θέση της Επιτροπής κατά το πέρας της εν λόγω διαδικασίας, αποκλειομένων των ενδιάμεσων μέτρων, σκοπός των οποίων είναι η προετοιμασία της τελικής απόφασεως (αποφάσεις της 7ης Μαρτίου 2002, Satellimages TV5 κατά Επιτροπής, T-95/99, EU:T:2002:62, σκέψη 32, και της 16ης Δεκεμβρίου 2020, Balti Gaas κατά Επιτροπής και INEA, T-236/17 και T-596/17, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2020:612, σκέψη 88).
- 25 Υπό το πρίσμα ακριβώς των ανωτέρω σκέψεων πρέπει να εξεταστεί αν η απόφαση περί εφαρμογής της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού συνιστά πράξη η οποία καθορίζει οριστικώς τη θέση της Επιτροπής, είναι βλαπτική για τις προσφεύγουσες-ενάγουσες και μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως.

- 26 Συναφώς, πρέπει να αναλυθεί το περιεχόμενο της εν λόγω αποφάσεως. Η απόφαση αυτή αποτελεί το πρώτο στάδιο της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού και έλαβε τη μορφή σημειώματος για τον φάκελο, με ημερομηνία 18 Σεπτεμβρίου 2020, το οποίο έφερε την υπογραφή της διευθύντριας της Διεύθυνσης Τεχνητής Νοημοσύνης και Ψηφιακής Βιομηχανίας. Σκοπός του εν λόγω εγγράφου είναι να δικαιολογήσει τη χρήση μιας τέτοιας διαδικασίας για την ανάθεση της συμβάσεως με τίτλο «Ρομπότ απολύμανσης για την αντιμετώπιση της κρίσης του COVID-19».
- 27 Στο πλαίσιο απαντήσεως σε γραπτή ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου, η Επιτροπή υποστήριξε ότι η απόφαση περί εφαρμογής της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού αποτελούσε εσωτερική πράξη η οποία δεν παρήγε κανένα έννομο αποτέλεσμα εκτός της σφαίρας του θεσμικού οργάνου που είχε λάβει την εν λόγω απόφαση. Μόνον από τη στιγμή που η Επιτροπή θα έστελνε ατομικές προσκλήσεις υποβολής προσφορών, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι η απόφαση αυτή παράγει έννομα αποτελέσματα. Συγκεκριμένα, η απόφαση περί εφαρμογής της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού δεν προδικάζει ποιοι επιχειρηματίες μπορούν να υποβάλουν προσφορά. Η Επιτροπή προσέθεσε ότι μόνον οι μεταγενέστερες πράξεις της διαδικασίας συνάψεως συμβάσεως μπορούσαν να έχουν ως αποτέλεσμα την παραγωγή εννόμων αποτελεσμάτων. Η απόφαση περί εφαρμογής μιας διαδικασίας συνάψεως συμβάσεως δεν παράγει αφ' εαυτής έννομα αποτελέσματα, δύναται δε να παραγάγει τέτοια αποτελέσματα μόνο διά των πράξεων οι οποίες υλοποιούν την απόφαση αυτή και οι οποίες εμπίπτουν πράγματι στην εκτέλεση της διαδικασίας, όπως η απόφαση περί αναθέσεως της συμβάσεως.
- 28 Στο πλαίσιο απαντήσεως σε γραπτή ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες υπογράμμισαν ότι η παράνομη συμπεριφορά της Επιτροπής ήταν αποτέλεσμα διαφόρων αποφάσεων, μεταξύ των οποίων η απόφαση περί εφαρμογής της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, πλην όμως οι αποφάσεις αυτές είναι αναπόφευκτα αλληλένδετες, δεδομένου ότι η απόφαση περί εφαρμογής της εν λόγω διαδικασίας οδήγησε στην προσβαλλόμενη απόφαση περί αναθέσεως και επέτρεψε τελικώς τη σύναψη των επίμαχων συμβάσεων-πλαισίων. Κατά τις προσφεύγουσες-ενάγουσες, η απόφαση περί εφαρμογής της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού δεν πρέπει να θεωρηθεί ως προπαρασκευαστική πράξη της προσβαλλομένης αποφάσεως περί αναθέσεως, δεδομένου ότι παράγει έννομα αποτελέσματα που μπορούν να γίνουν αντιληπτά, καθόσον οι ενδιαφερόμενοι οι οποίοι δεν εκλήθησαν να υποβάλουν προσφορά αποκλείστηκαν *ipso facto* από τη συμμετοχή στη διαδικασία συνάψεως συμβάσεως και δεν είχαν καμία πιθανότητα να τους ανατεθεί η σύμβαση. Επιπλέον, οι επιχειρηματίες οι οποίοι δεν εκλήθησαν να συμμετάσχουν στην εν λόγω διαδικασία ενημερώθηκαν επισήμως για την ανάθεση της συμβάσεως-πλαισίου μόλις στις 9 Δεκεμβρίου 2020 με την πρώτη γνωστοποίηση συναφθείσας συμβάσεως. Ως εκ τούτου, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες υποστηρίζουν ότι η απόφαση περί εφαρμογής της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού δεν πρέπει να αποκλειστεί από τον δικαστικό έλεγχο του Γενικού Δικαστηρίου.
- 29 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η απόφαση περί εφαρμογής της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού εκθέτει τους λόγους για τους οποίους είναι αναγκαία η εφαρμογή της εν λόγω διαδικασίας. Επομένως, το εν λόγω έγγραφο καθορίζει την επιλογή της διαδικασίας που εφαρμόζεται για τη σύναψη της επίμαχης συμβάσεως. Ωστόσο, όπως υπογράμμισε η Επιτροπή απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου, το έγγραφο αυτό δεν έχει αποδέκτες και δεν προδικάζει ποιοι επιχειρηματίες καλούνται να

υποβάλουν προσφορά για την εν λόγω σύμβαση. Επομένως, κανένας επιχειρηματίας δεν εκλήθη να υποβάλει προσφορά σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας και, συνακόλουθα, κανένας επιχειρηματίας δεν αποκλείστηκε.

- 30 Ως εκ τούτου, η απόφαση να μην προσκληθούν οι προσφεύγουσες-ενάγουσες να υποβάλουν προσφορά, η οποία υλοποιείται, εν προκειμένω, με την προσβαλλόμενη απόφαση περί αναθέσεως, είναι εκείνη που τις θίγει. Κατά συνέπεια, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες μπορούν να ασκήσουν προσφυγή κατά της τελευταίας πράξεως η οποία είχε εκδοθεί κατά τον χρόνο ασκήσεως της προσφυγής τους και η οποία τις αποκλείει από τη διαδικασία, υπό την προϋπόθεση ότι έλαβαν γνώση της πράξεως αυτής. Ωστόσο, η απόφαση περί εφαρμογής της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού δεν συνιστά απόφαση θίγουσα τα συμφέροντα των προσφευγουσών-εναγουσών, δεδομένου ότι αυτές δεν αποκλείστηκαν από την επίμαχη διαδικασία συνάψεως συμβάσεως με την εν λόγω απόφαση. Κατά τον χρόνο ασκήσεως της προσφυγής-αγωγής, η Επιτροπή είχε ήδη εκδώσει, στις 3 Νοεμβρίου 2020, την απόφαση περί αναθέσεως με την οποία ανατέθηκε οριστικώς η σύμβαση και η οποία είχε ως αποτέλεσμα τον οριστικό αποκλεισμό των προσφευγουσών-εναγουσών από την επίμαχη διαδικασία συνάψεως συμβάσεως.
- 31 Κατά συνέπεια, η απόφαση περί εφαρμογής της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού έχει προπαρασκευαστικό χαρακτήρα.
- 32 Όσον αφορά το επιχείρημα των προσφευγουσών-εναγουσών ότι δεν μπορεί να τους αντιταχθεί το γεγονός ότι δεν συμμετείχαν στη διαδικασία συνάψεως συμβάσεως, προκειμένου να αμφισβητηθεί το παραδεκτό της προσφυγής-αγωγής τους κατά της αποφάσεως περί εφαρμογής της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, υπενθυμίζεται ότι οι ενδεχόμενες παρανομίες των μέτρων αμιγώς προπαρασκευαστικού χαρακτήρα μπορούν να προβληθούν προς στήριξη της προσφυγής που βάλλει κατά της τελικής πράξεως της οποίας αποτελούν προπαρασκευαστικό στάδιο (βλ. απόφαση της 16ης Δεκεμβρίου 2020, *Balti Gaas κατά Επιτροπής και INEA*, T-236/17 και T-596/17, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2020:612, σκέψη 101 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Εν προκειμένω, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες, με το δεύτερο αίτημά τους, ζητούν την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως περί αναθέσεως, όπερ καταρχήν τους επιτρέπει να επικαλεστούν οποιαδήποτε παρατυπία η οποία καθιστά πλημμελή την επιλογή της εφαρμογής της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, υπό την προϋπόθεση ότι το αίτημα για ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως περί αναθέσεως είναι παραδεκτό.
- 33 Επομένως, το πρώτο αίτημα, με το οποίο ζητείται η ακύρωση της αποφάσεως περί εφαρμογής της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτο.

Επί του παραδεκτού του δευτέρου αιτήματος, με το οποίο ζητείται η ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως περί αναθέσεως

- 34 Με το υπόμνημα αντικρούσεως, η Επιτροπή προβάλλει ένσταση απαραδέκτου του δευτέρου αιτήματος, καθόσον οι προσφεύγουσες-ενάγουσες δεν έχουν συμφέρον να ζητήσουν την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως περί αναθέσεως. Συγκεκριμένα, κατά την Επιτροπή, δεδομένου ότι οι προσφεύγουσες-ενάγουσες δεν έλαβαν μέρος στη διαδικασία συνάψεως συμβάσεως, δεν έχουν έννομο συμφέρον προς άσκηση προσφυγής. Συναφώς, η Επιτροπή

- υποστηρίζει ότι η ακύρωση της προσβαλλομένης απόφασης περί αναθέσεως δεν σημαίνει ότι οι προσφεύγουσες-ενάγουσες θα επιλεγούν, δεδομένου ότι δεν περιλαμβάνονταν μεταξύ των προσφερόντων.
- 35 Οι προσφεύγουσες-ενάγουσες φρονούν ότι το δεύτερο αίτημα είναι παραδεκτό. Πρώτον, θεωρούν ότι δεν μπορεί να τους αντιταχθεί το γεγονός ότι δεν συμμετείχαν στη διαδικασία συνάψεως συμβάσεως, προκειμένου να αμφισβητηθεί το παραδεκτό της προσφυγής-αγωγής τους, δεδομένου ότι η μη συμμετοχή τους οφείλεται στο γεγονός ότι η Επιτροπή δεν δημοσίευσε προκήρυξη διαγωνισμού. Οι προσφεύγουσες-ενάγουσες φρονούν ότι, αν το Γενικό Δικαστήριο απορρίψει το πρώτο αίτημα ως απαράδεκτο για τον ανωτέρω λόγο, τούτο θα έχει ως συνέπεια αδυναμία των ανταγωνιστών να αμφισβητήσουν την απευθείας ανάθεση δημοσίων συμβάσεων. Κατά τις προσφεύγουσες-ενάγουσες, το γεγονός ότι δεν συμμετείχαν στη διαδικασία δεν αποκλείει το έννομο συμφέρον τους. Συγκεκριμένα, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες εκτιμούν ότι η ακύρωση, μεταξύ άλλων, της προσβαλλομένης απόφασης περί αναθέσεως θα έχει ως συνέπεια την αποκατάσταση δίκαιων όρων ανταγωνισμού έναντι των ανταγωνιστών τους.
- 36 Δεύτερον, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες υποστηρίζουν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση περί αναθέσεως τις αφορά άμεσα και ατομικά. Συγκεκριμένα, υποστηρίζουν, αφενός, ότι δραστηριοποιούνται στην ίδια αγορά με τους προσφέροντες στους οποίους ανατέθηκε η επίμαχη σύμβαση και, αφετέρου, ότι ήταν σε θέση να προμηθεύσουν ρομπότ τα οποία να ανταποκρίνονται στην περιγραφή των κριτηρίων ποιότητας που περιλαμβάνονταν στην προκήρυξη του διαγωνισμού. Ως εκ τούτου, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες υποστηρίζουν ότι θα μπορούσαν να είναι επιλέξιμες για να συμμετάσχουν ως υποψήφιοι στη διαδικασία συνάψεως δημόσιας συμβάσεως που οργάνωσε η Επιτροπή για την ανάθεση συμβάσεως-πλαισίου.
- 37 Όπως υπομνήσθηκε με τη σκέψη 21 ανωτέρω, μόνον τα μέτρα που παράγουν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα ικανά να θίξουν τα συμφέροντα τρίτων μεταβάλλοντας ουσιωδώς τη νομική τους κατάσταση συνιστούν πράξεις που δεκτικές προσφυγής ακυρώσεως, δηλαδή πράξεις που μπορούν να προσβληθούν.
- 38 Περαιτέρω, υπενθυμίζεται ότι το έννομο συμφέρον και η ενεργητική νομιμοποίηση αποτελούν δύο διαφορετικές προϋποθέσεις του παραδεκτού τις οποίες πρέπει να πληροί σωρευτικά ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο προκειμένου να ασκήσει παραδεκτώς προσφυγή ακυρώσεως δυνάμει του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ (βλ. απόφαση της 17ης Σεπτεμβρίου 2015, *Mory* κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-33/14 P, EU:C:2015:609, σκέψη 62 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- *Επί του ζητήματος αν η πράξη είναι δεκτική προσφυγής*
- 39 Όπως προκύπτει από τη σκέψη 23 ανωτέρω, μόνον η πράξη με την οποία ο συντάκτης της καθορίζει τη θέση του κατά τρόπο οριστικό και μη αμφιλεγόμενο, υπό μορφή επιτρέπουσα την εξακρίβωση της φύσεώς της, συνιστά απόφαση δυνάμενη να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής ακυρώσεως.
- 40 Εν προκειμένω, όπως επισημάνθηκε με τη σκέψη 30 ανωτέρω, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες δεν αποκλείστηκαν από τη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης λόγω της από 18 Σεπτεμβρίου 2020 απόφασης περί εφαρμογής της ως άνω διαδικασίας, η οποία δεν είχε ακόμη προσδιορίσει τους επιχειρηματίες που εκλήθησαν να μετάσχουν στη διαδικασία ούτε, κατά συνέπεια, τους επιχειρηματίες οι οποίοι αποκλείστηκαν από αυτήν. Οι προσκλήσεις για την υποβολή προσφορών που απηύθυνε η Επιτροπή σε έξι επιχειρηματίες ήταν εκείνες οι οποίες καθόρισαν ποιοι επιχειρηματίες είχαν κληθεί να

συμμετάσχουν στην εν λόγω διαδικασία και ποιοι δεν είχαν κληθεί. Ωστόσο, στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας, η γνωστοποίηση συναφθείσας συμβάσεως, με την οποία ανακοινώθηκε η ανάθεση της συμβάσεως σε δύο προσφέροντες, ήταν η πράξη η οποία, με τη δημοσίευσή της, κατέστησε δυνατό στις προσφεύγουσες-ενάγουσες να λάβουν γνώση της εφαρμογής της διαδικασίας αυτής για τη σύναψη της εν λόγω συμβάσεως. Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη απόφαση περί αναθέσεως είχε αυτομάτως ως αποτέλεσμα να στερήσει οριστικά από τις προσφεύγουσες-ενάγουσες τη δυνατότητα συμμετοχής στην εν λόγω διαδικασία και, ως εκ τούτου, να τις αποκλείσει. Ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη απόφαση περί αναθέσεως παρήγαγε αποτελέσματα επί της νομικής κατάστασης των προσφευγουσών, καθόσον καθόρισε οριστικώς τη νομική τους κατάσταση ως επιχειρηματιών οι οποίοι αποκλείστηκαν από την επίμαχη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού.

41 Ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη απόφαση περί αναθέσεως συνιστά πράξη δεκτική προσφυγής.

– *Επί του εννόμου συμφέροντος των προσφευγουσών*

42 Κατά πάγια νομολογία, προσφυγή ακυρώσεως ασκηθείσα από φυσικό ή νομικό πρόσωπο είναι παραδεκτή μόνον εφόσον ο προσφεύγων έχει έννομο συμφέρον για την ακύρωση της προσβαλλομένης πράξεως. Ένα τέτοιο συμφέρον προϋποθέτει ότι η ακύρωση της προσβαλλομένης πράξεως δύναται, αυτή καθαυτή, να έχει έννομες συνέπειες και ότι, επομένως, η προσφυγή μπορεί, ως εκ του αποτελέσματός της, να ωφελήσει τον διάδικο που την άσκησε. Η συνδρομή ενός τέτοιου συμφέροντος, το οποίο εκτιμάται κατά την ημερομηνία άσκησης της προσφυγής και αποτελεί την πρώτη και βασική προϋπόθεση κάθε ένδικης προσφυγής, πρέπει να αποδεικνύεται από τον προσφεύγοντα (αποφάσεις της 18ης Οκτωβρίου 2018, Gul Ahmed Textile Mills κατά Συμβουλίου, C-100/17 P, EU:C:2018:842, σκέψη 37, και της 27ης Μαρτίου 2019, Canadian Solar Emea κ.λπ. κατά Συμβουλίου, C-236/17 P, EU:C:2019:258, σκέψη 91).

43 Συνεπώς, πρέπει να εξεταστεί, εν προκειμένω, αν η ενδεχόμενη ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως περί αναθέσεως μπορεί να ωφελήσει τις προσφεύγουσες-ενάγουσες.

44 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι τούτο δεν συμβαίνει, καθόσον η ως άνω ακύρωση δεν θα σήμαινε ότι οι προσφεύγουσες-ενάγουσες θα επιλέγονταν, δεδομένου ότι δεν συμμετείχαν στη διαδικασία συνάψεως συμβάσεως.

45 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η συμμετοχή σε διαδικασία συνάψεως συμβάσεως μπορεί καταρχήν να αποτελέσει εγκύρως προϋπόθεση η οποία πρέπει να συντρέχει ώστε να μπορεί το συγκεκριμένο πρόσωπο να δικαιολογήσει συμφέρον να του ανατεθεί η επίμαχη σύμβαση ή κίνδυνο να υποστεί ζημία λόγω του παράνομου χαρακτήρα της αποφάσεως περί αναθέσεως της εν λόγω συμβάσεως. Εντούτοις, στην περίπτωση κατά την οποία μια επιχείρηση, στο πλαίσιο της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, δεν υπέβαλε προσφορά λόγω του ότι δεν εκλήθη να υποβάλει προσφορά, θα ήταν υπερβολικό και διαντιφατικό να απαιτείται από αυτή να έχει συμμετάσχει στην εν λόγω διαδικασία, παρά το γεγονός ότι για τη συμμετοχή της στην εν λόγω διαδικασία είναι αναγκαίο να κληθεί από την αναθέτουσα αρχή να υποβάλει προσφορά (πρβλ., και κατ' αναλογία, απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 2022, Leonardo κατά Frontex, T-849/19, EU:T:2022:28, σκέψεις 25 έως 28).

46 Εν προκειμένω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι προσφεύγουσες-ενάγουσες δεν μπορούσαν να έχουν γνώση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση σχετικής προκήρυξης και ότι δεν εκλήθησαν να υποβάλουν προσφορά στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας. Επομένως, δεν μπορεί να τους προσαφθεί ότι δεν συμμετείχαν στη διαδικασία αυτή.

- 47 Επιπλέον, πρέπει να εξακριβωθεί αν οι προσφεύγουσες-ενάγουσες είναι επιχειρηματίες οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην αγορά την οποία αφορά η επίμαχη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης.
- 48 Συναφώς, από την γνωστοποίηση συναφθείσας συμβάσεως της 24ης Δεκεμβρίου 2020 προκύπτει ότι η επίμαχη σύμβαση είχε ως αντικείμενο την απόκτηση από την Επιτροπή 200 αυτόνομων ρομπότ απολύμανσης, τα οποία χρησιμοποιούν υπεριώδεις ακτίνες ως μέθοδο απολύμανσης, προκειμένου αυτά να χρησιμοποιηθούν σε ευρωπαϊκά νοσοκομεία. Οι προσφεύγουσες-ενάγουσες επισήμαναν, με το δικόγραφο της προσφυγής-αγωγής τους, ότι κατασκεύαζαν το «φορητό ρομπότ απολύμανσης “Ultra-V”, ένα έξυπνο ρομπότ απολύμανσης που χρησιμοποιεί τεχνολογία δέσμης φωτός UVC με σκοπό τη συνεχή και αποτελεσματική απολύμανση». Οι προσφεύγουσες-ενάγουσες προσκόμισαν συνημμένα στο δικόγραφο της προσφυγής τους αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με το ρομπότ «Ultra-V», καθώς και επιστημονικές αξιολογήσεις του ρομπότ αυτού οι οποίες πραγματοποιήθηκαν για λογαριασμό του εθνικού συστήματος υγείας του Ηνωμένου Βασιλείου. Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι οι προσφεύγουσες-ενάγουσες κατασκευάζουν ένα ρομπότ απολύμανσης το οποίο χρησιμοποιεί υπεριώδεις ακτίνες.
- 49 Εντούτοις, η Επιτροπή, κατά την επ’ ακροατηρίου συζήτηση, υποστήριξε ότι οι προσφεύγουσες-ενάγουσες δεν θα μπορούσαν να είχαν κληθεί να συμμετάσχουν στην επίμαχη διαδικασία συνάψεως συμβάσεως, δεδομένου ότι αντικείμενο της εν λόγω διαδικασίας ήταν η απόκτηση αυτόνομων αυτοκινούμενων ρομπότ, όπερ δεν συμβαίνει στην περίπτωση του ρομπότ «Ultra-V» που αυτές κατασκευάζουν.
- 50 Συναφώς, επισημαίνεται ότι η απαίτηση αυτή δεν περιλαμβάνεται ούτε στα κριτήρια που εφάρμοσε η Επιτροπή για την επιλογή των επιχειρήσεων στις οποίες θα αποστέλλονταν πρόσκληση προς υποβολή προσφορών ούτε στα κριτήρια ανάθεσης που δημοσιεύθηκαν στη γνωστοποίηση συναφθείσας συμβάσεως της 24ης Δεκεμβρίου 2020. Εντούτοις, κατά την Επιτροπή, η απαίτηση αυτή αποτελεί το ίδιο το αντικείμενο της επίμαχης διαδικασίας συνάψεως συμβάσεως, δεδομένου ότι η εν λόγω γνωστοποίηση συναφθείσας συμβάσεως, στον τίτλο II.1.4 που επιγράφεται «Σύντομη περιγραφή», αναφέρει ότι η Επιτροπή θα αγοράσει έως 200 αυτοκινούμενα και εύχρηστα ρομπότ απολύμανσης με χρήση υπεριώδους ακτινοβολίας.
- 51 Από τα στοιχεία που προσκόμισαν οι προσφεύγουσες-ενάγουσες προκύπτει ότι το ρομπότ «Ultra-V», το οποίο αυτές κατασκευάζουν, απαιτεί την παρέμβαση χειριστή μόνο στο στάδιο της προετοιμασίας που προηγείται της διαδικασίας απολύμανσης. Πράγματι, το εν λόγω ρομπότ λειτουργεί μέσω έξι αισθητήρων που ονομάζονται «Spectromes» και οι οποίοι τοποθετούνται στο δωμάτιο από τον χειριστή πριν από την απολύμανση. Ερωτηθείσες κατά την επ’ ακροατηρίου συζήτηση, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες διευκρίνισαν ότι ο χειριστής έπρεπε απλώς να τοποθετήσει τους αισθητήρες στο δωμάτιο πριν από την απολύμανση και ότι στη συνέχεια το ρομπότ μετακινείται μόνο του προς τους αισθητήρες αυτούς, γεγονός το οποίο επέτρεπε την προσαρμογή σε κάθε δωμάτιο και καθιστούσε αποτελεσματικότερη τη λύση αυτή απολύμανσης βάσει υπεριωδών ακτίνων. Επιπλέον, οι αισθητήρες τοποθετούνται μία μόνο φορά και δεν χρειάζεται να μετακινούνται πριν από οποιαδήποτε περαιτέρω απολύμανση του ίδιου δωματίου. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το ρομπότ «Ultra-V» δεν απαιτεί καμία ανθρώπινη παρέμβαση κατά τη διαδικασία απολύμανσης αυτή καθεαυτήν.

- 52 Κατόπιν των προεκτεθέντων και δεδομένου ότι η γνωστοποίηση συναφθείσας συμβάσεως της 24ης Δεκεμβρίου 2020 δεν διευκρινίζει τον απαιτούμενο βαθμό αυτονομίας των ρομπότ, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το ρομπότ «Ultra-V» που κατασκευάζουν οι προσφεύγουσες-ενάγουσες αποτελεί αυτόνομο και εύχρηστο ρομπότ, κατά τα οριζόμενα στη γνωστοποίηση συναφθείσας συμβάσεως.
- 53 Επομένως, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες προσκόμισαν επαρκή στοιχεία προκειμένου να αποδείξουν ότι δραστηριοποιούνταν στην αγορά των αυτόνομων ρομπότ απολύμανσης με χρήση υπεριωδών ακτίνων τα οποία αποτελούσαν το αντικείμενο της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού.
- 54 Επιπλέον, υπενθυμίζεται ότι ο προσφεύγων έχει έννομο συμφέρον να ζητήσει την ακύρωση πράξεως προκειμένου να επιτύχει τη διαπίστωση, από τον δικαστή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρανομίας που διαπράχθηκε σε βάρος του, καθόσον η διαπίστωση αυτή μπορεί να αποτελέσει τη βάση τυχόν αγωγής αποζημίωσης, με σκοπό την πρόσφορη αποκατάσταση της προκληθείσας με την προσβαλλόμενη πράξη ζημίας (βλ. απόφαση της 5ης Σεπτεμβρίου 2014, *Éditions Odile Jacob κατά Επιτροπής*, T-471/11, EU:T:2014:739, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 55 Με τον πρώτο λόγο ακυρώσεως, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες αμφισβητούν ακριβώς την επιλογή της εφαρμογής της εν λόγω εξαιρετικής διαδικασίας και υποστηρίζουν ότι δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή της που προβλέπονται στο σημείο 11.1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο γ', του παραρτήματος I του δημοσιονομικού κανονισμού.
- 56 Ως εκ τούτου, τα ακυρωτικά αιτήματα που υπέβαλαν οι προσφεύγουσες-ενάγουσες σκοπούν τη διαπίστωση της παρανομίας που διέπραξε η Επιτροπή εις βάρος τους στο πλαίσιο της επίμαχης διαδικασίας προμηθειών, κατά τρόπον ώστε η διαπίστωση αυτή να μπορεί να αποτελέσει τη βάση των αιτημάτων τους αποζημίωσης. Οι προσφεύγουσες-ενάγουσες επιβεβαίωσαν τούτο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση διευκρινίζοντας ότι η καταβολή αποζημίωσης εκ μέρους της Επιτροπής θα καθιστούσε δυνατή την αποκατάσταση της ισορροπίας στην αγορά.
- 57 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι οι προσφεύγουσες-ενάγουσες έχουν έννομο συμφέρον να ζητήσουν την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως περί αναθέσεως.
- *Επί της ενεργητικής νομιμοποίησης των προσφευγουσών-εναγουσών*
- 58 Κατά το άρθρο 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο μπορεί να ασκει προσφυγή κατά των πράξεων των οποίων είναι αποδέκτης ή που το αφορούν άμεσα και ατομικά, καθώς και κατά των κανονιστικών πράξεων που το αφορούν άμεσα και για την εφαρμογή των οποίων δεν απαιτούνται εκτελεστικά μέτρα.
- 59 Δεδομένου ότι αποδέκτες της προσβαλλομένης αποφάσεως περί αναθέσεως πρέπει να θεωρηθούν οι ανάδοχοι της επίμαχης συμβάσεως και όχι οι προσφεύγουσες-ενάγουσες και ότι μια τέτοια απόφαση περί αναθέσεως δεν συνιστά κανονιστική πράξη γενικής ισχύος, πρέπει να εξακριβωθεί αν η εν λόγω απόφαση αφορά τις προσφεύγουσες-ενάγουσες άμεσα και ατομικά.
- 60 Κατά πρώτον, όσον αφορά το ζήτημα αν η προσβαλλόμενη απόφαση περί αναθέσεως αφορά άμεσα τις προσφεύγουσες-ενάγουσες, υπενθυμίζεται ότι η απαίτηση του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, κατά την οποία το μέτρο που προσβάλλεται με προσφυγή πρέπει να αφορά άμεσα ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο, επιτάσσει τη συνδρομή δύο σωρευτικών προϋποθέσεων,

- ήτοι το προσβαλλόμενο μέτρο πρέπει, αφενός, να συνεπάγεται άμεσα αποτελέσματα επί της έννομης κατάστασης του προσώπου αυτού και, αφετέρου, να μην καταλείπει εξουσία εκτιμήσεως στους αποδέκτες του που είναι επιφορτισμένοι με την εφαρμογή του, λόγω του γεγονότος ότι η εφαρμογή αυτή έχει αμιγώς αυτόματο χαρακτήρα και απορρέει αποκλειστικά από τη ρύθμιση της Ένωσης, χωρίς εφαρμογή άλλων παρεμβαλλόμενων κανόνων [βλ. απόφαση της 14ης Ιουλίου 2022, Ιταλία και Comune di Milano κατά Συμβουλίου και Κοινοβουλίου (Έδρα του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων), C-106/19 και C-232/19, EU:C:2022:568, σκέψη 61 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 61 Πρέπει να εξεταστεί διαδοχικώς αν οι προσφεύγουσες-ενάγουσες πληρούν καθεμία από τις δύο αυτές προϋποθέσεις.
- 62 Πρώτον, πρέπει να εξεταστεί αν η προσβαλλόμενη απόφαση περί αναθέσεως παράγει άμεσα αποτελέσματα επί της νομικής κατάστασης των προσφευγουσών-εναγουσών.
- 63 Συναφώς, από τη σκέψη 40 ανωτέρω προκύπτει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση περί αναθέσεως είχε ως αποτέλεσμα να στερήσει οριστικώς από τις προσφεύγουσες-ενάγουσες τη δυνατότητα συμμετοχής στην επίμαχη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης και, ως εκ τούτου, να τις αποκλείσει από τη διαδικασία αυτήν. Επομένως, η προσβαλλόμενη απόφαση περί αναθέσεως παρήγαγε άμεσα αποτελέσματα επί της νομικής κατάστασης των προσφευγουσών-εναγουσών, καθόσον καθόρισε οριστικώς τη νομική τους κατάσταση ως επιχειρηματία ο οποίος αποκλείστηκε από την επίμαχη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού.
- 64 Εντούτοις, η νομική κατάσταση των προσφευγουσών-εναγουσών δύναται να επηρεαστεί άμεσα από την προσβαλλόμενη απόφαση περί αναθέσεως μόνον εφόσον αυτές είναι σε θέση να αποδείξουν ότι είναι επιχειρηματίες που δραστηριοποιούνται στη σχετική αγορά.
- 65 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 47 έως 53 ανωτέρω, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες προσκόμισαν επαρκή στοιχεία προκειμένου να αποδείξουν ότι δραστηριοποιούνταν στην αγορά των αυτόνομων ρομπότ απολύμανσης με χρήση υπερυψωμένων ακτίνων.
- 66 Δεύτερον, η προσβαλλόμενη απόφαση περί αναθέσεως προσδιόρισε οριστικώς δύο επιχειρηματίες ως αναδόχους της επίμαχης συμβάσεως, με άμεση και δεσμευτική ισχύ. Δεδομένου ότι η εν λόγω απόφαση περί αναθέσεως αναπτύσσει συναφώς τα έννομα αποτελέσματά της χωρίς να απαιτείται κανένα συμπληρωματικό μέτρο, πληρούται η δεύτερη απαίτηση, η οποία μνημονεύεται στη σκέψη 60 ανωτέρω.
- 67 Επομένως, η προσβαλλόμενη απόφαση περί αναθέσεως επηρέασε άμεσα τις προσφεύγουσες-ενάγουσες.
- 68 Κατά δεύτερον, όσον αφορά το ζήτημα αν η προσβαλλόμενη απόφαση περί αναθέσεως αφορά ατομικά τις προσφεύγουσες-ενάγουσες, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι άλλα υποκείμενα δικαίου πλην των αποδεκτών μιας αποφάσεως μπορούν να ισχυρίζονται ότι η απόφαση τα αφορά ατομικά μόνον αν αυτή τα επηρεάζει λόγω ορισμένων ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους ή λόγω μιας πραγματικής κατάστασης η οποία τα διακρίνει έναντι κάθε άλλου προσώπου και, ως εκ τούτου, τα εξατομικεύει κατά τρόπο ανάλογο προς τον αποδέκτη της αποφάσεως (απόφαση της

- 15ης Ιουλίου 1963, Plaumann κατά Επιτροπής, 25/62, EU:C:1963:17, σ. 223· πρβλ., επίσης, απόφαση της 20ής Ιανουαρίου 2022, Deutsche Lufthansa κατά Επιτροπής, C-594/19 P, EU:C:2022:40, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 69 Επομένως, πρέπει να εξακριβωθεί αν η προσβαλλόμενη απόφαση περί αναθέσεως θίγει τις προσφεύγουσες-ενάγουσες είτε λόγω ορισμένων ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους είτε λόγω μιας πραγματικής κατάστασης η οποία τις διακρίνει έναντι κάθε άλλου προσώπου.
- 70 Συναφώς, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι όταν μια απόφαση επηρεάζει μια ομάδα προσώπων που ήταν προσδιορισμένα ή που μπορούσαν να προσδιοριστούν κατά τον χρόνο εκδόσεως της πράξεως αυτής και βάσει κριτηρίων συνδεόμενων ειδικά με τα μέλη της εν λόγω ομάδας, η πράξη αυτή μπορεί να αφορά ατομικά τα εν λόγω πρόσωπα καθόσον αυτά αποτελούν τμήμα ενός περιορισμένου κύκλου επιχειρηματιών (απόφαση της 13ης Μαρτίου 2008, Επιτροπή κατά Infront WM, C-125/06 P, EU:C:2008:159, σκέψεις 71 και 72· πρβλ., επίσης, απόφαση της 12ης Ιουλίου 2022, Nord Stream 2 κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-348/20 P, EU:C:2022:548, σκέψη 158 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 71 Υπό τις ειδικές περιστάσεις της εφαρμογής από την αναθέτουσα αρχή της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, επιχειρηματίας ο οποίος δεν εκλήθη να μετάσχει στην εν λόγω διαδικασία, μολονότι ήταν σε θέση να ανταποκριθεί στα κριτήρια που εφάρμοσε η αναθέτουσα αρχή για την επιλογή των επιχειρήσεων στις οποίες απηύθυνε πρόσκληση υποβολής προσφορών, πρέπει να θεωρηθεί ότι ανήκει σε έναν περιορισμένο κύκλο ανταγωνιστών οι οποίοι θα ήταν σε θέση να υποβάλουν προσφορά εάν είχαν κληθεί να μετάσχουν στη διαδικασία.
- 72 Εν προκειμένω, με το υπόμνημα αντικρούσεως, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για τον προσδιορισμό των επιχειρηματιών που εκλήθησαν να μετάσχουν στην επίμαχη διαδικασία ήταν η σήμανση CE, η ικανότητα παραγωγής τουλάχιστον 20 μονάδων μηνιαίως και η εμπειρία στον τομέα της εγκαταστάσεως ρομπότ στα νοσοκομεία όσον αφορά τουλάχιστον 10 ρομπότ. Ερωτηθείσα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι τα εν λόγω κριτήρια ήταν επίσης τα κριτήρια επιλογής που χρησιμοποιήθηκαν στο πλαίσιο της επίμαχης διαδικασίας.
- 73 Επομένως, στο πλαίσιο της ένδικης διαδικασίας οι προσφεύγουσες ενάγουσες έλαβαν γνώση των κριτηρίων που χρησιμοποίησε η Επιτροπή για να καθορίσει τους επιχειρηματίες οι οποίοι θα έπρεπε να κληθούν στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού. Περαιτέρω, ερωτηθείσες κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση αν πληρούσαν τα κριτήρια αυτά και αν είχαν προσκομίσει σχετικά αποδεικτικά στοιχεία, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες παρέπεμψαν στο παράρτημα Α.8 του δικογράφου της προσφυγής-αγωγής τους.
- 74 Πρώτον, όσον αφορά το κριτήριο σχετικά με τη σήμανση CE, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες υποστήριξαν, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι το ρομπότ τους «Ultra-V» διέθετε σήμανση CE, δεδομένου ότι η μία από αυτές ήταν ολλανδική εταιρία που εγκαθιστούσε τα ρομπότ της εντός της Ένωσης. Επιπλέον, όπως επισήμαναν οι προσφεύγουσες-ενάγουσες με το δικόγραφο της προσφυγής-αγωγής τους, στις οδηγίες χρήσεως του ρομπότ «Ultra-V» εμφανίζεται το λογότυπο σήμανσης CE. Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το εν λόγω ρομπότ πληρούσε το ως άνω κριτήριο.

- 75 Δεύτερον, όσον αφορά το κριτήριο σχετικά με την παραγωγική ικανότητα, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες δήλωσαν, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι πληρούσαν το κριτήριο αυτό και, μάλιστα, ότι ήταν σε θέση να αυξήσουν την παραγωγική τους ικανότητα. Εντούτοις, επισημαίνεται ότι οι προσφεύγουσες-ενάγουσες δεν προσκόμισαν κανένα αποδεικτικό στοιχείο, ούτε με το δικόγραφο της προσφυγής-αγωγής, περιλαμβανομένου του παραρτήματός του Α.8, ούτε με το υπόμνημα απαντήσεως, από το οποίο να προκύπτει ότι η παραγωγική τους ικανότητα μπορούσε να ανέλθει σε 20 ρομπότ μηνιαίως.
- 76 Τρίτον, όσον αφορά το κριτήριο σχετικά με την εμπειρία τους στην εγκατάσταση ρομπότ σε νοσοκομεία, επισημαίνεται ότι οι προσφεύγουσες-ενάγουσες προσκόμισαν μελέτες οι οποίες είχαν πραγματοποιηθεί από πανεπιστημιακά νοσοκομεία του Ηνωμένου Βασιλείου και έκθεση την οποία είχαν συντάξει δύο ειδικοί στον κλάδο της υγιεινής του North West Anglia NHS Foundation Trust, από τις οποίες προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι εγκαθιστούσαν ρομπότ σε νοσοκομεία του συστήματος υγείας του Ηνωμένου Βασιλείου τουλάχιστον από τον Απρίλιο του 2015. Ωστόσο, τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία δεν καθιστούν δυνατό τον ακριβή προσδιορισμό του αριθμού των ρομπότ που έχουν εγκαταστήσει.
- 77 Επομένως, ακόμη και αν υποθεθεί ότι οι προσφεύγουσες-ενάγουσες είχαν εγκαταστήσει τουλάχιστον δέκα ρομπότ στα νοσοκομεία, εντούτοις, γεγονός παραμένει ότι δεν απέδειξαν ότι ο μηνιαίος όγκος της παραγωγικής ικανότητάς τους για το ρομπότ «Ultra-V» έφθανε τον αριθμό που είχε ορίσει η Επιτροπή για την επιλογή των επιχειρηματιών που εκλήθησαν να υποβάλουν προσφορά.
- 78 Ως εκ τούτου, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες δεν προσκόμισαν επαρκή αποδεικτικά στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι ήταν σε θέση να ανταποκριθούν στα κριτήρια που χρησιμοποίησε η Επιτροπή για την επιλογή των επιχειρηματιών στους οποίους είχαν αποσταλεί προσκλήσεις για την υποβολή προσφορών στο πλαίσιο διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού. Κατά συνέπεια, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες δεν απέδειξαν ότι ανήκαν σε έναν περιορισμένο κύκλο επιχειρηματιών οι οποίοι μπορούσαν να κληθούν να συμμετάσχουν στη διαδικασία και να υποβάλουν πράγματι προσφορά. Επομένως, η προσβαλλόμενη απόφαση περί αναθέσεως δεν αφορά ατομικά τις προσφεύγουσες-ενάγουσες.
- 79 Ως εκ τούτου, το δεύτερο αίτημα, με το οποίο ζητείται η ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως περί αναθέσεως, είναι απαράδεκτο.

Επί του παραδεκτού του τρίτου και του τέταρτου αιτήματος, με τα οποία ζητείται η ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής περί συνάψεως των επίμαχων συμβάσεων-πλαισίων και η κήρυξη της ακυρότητας των εν λόγω συμβάσεων-πλαισίων

- 80 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το τρίτο και το τέταρτο αίτημα είναι απαράδεκτα στο μέτρο που με αυτά ζητείται η ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής περί συνάψεως των επίμαχων συμβάσεων-πλαισίων και η κήρυξη, από το Γενικό Δικαστήριο, της ακυρότητάς τους. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως περί αναθέσεως δεν θα έχει ως αποτέλεσμα να καταστήσει άκυρες τις ήδη υπογεγραμμένες συμβάσεις, στο μέτρο που οι συμβάσεις αυτές υποβάλλονται στην κρίση του αρμόδιου για την επίλυση διαφοράς εκ της συμβάσεως δικαστή και δεν δύνανται να ακυρωθούν από τον δικαστή της Ένωσης στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ.

- 81 Όσον αφορά το ζήτημα αν η απόφαση περί συνάψεως συμβάσεων-πλαισίων συνιστά πράξη δεκτική προσφυγής, υπενθυμίζεται ότι, δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, ο δικαστής της Ένωσης ελέγχει μόνον τη νομιμότητα των πράξεων των θεσμικών και λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης που προορίζονται να παραγάγουν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων.
- 82 Κατά πάγια νομολογία, αιτήματα, στο πλαίσιο του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, περί ακυρώσεως πράξεων που εκδίδονται από τα θεσμικά όργανα σε αμιγώς συμβατικό πλαίσιο, με το οποίο είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένες, είναι απαράδεκτα (βλ. διάταξη της 3ης Οκτωβρίου 2018, *Pracsis και Conceptexpro Project* κατά Επιτροπής και ΕΑΧΕΑ, T-33/18, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2018:656, σκέψη 62 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία· πρβλ., επίσης, αποφάσεις της 17ης Ιουνίου 2010, *CEVA* κατά Επιτροπής, T-428/07 και T-455/07, EU:T:2010:240, σκέψη 52, και της 29ης Ιανουαρίου 2013, *Coserugi* κατά EFSA, T-339/10 και T-532/10, EU:T:2013:38, σκέψη 26).
- 83 Εν προκειμένω, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες ζητούν την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής της 19ης Νοεμβρίου 2020 περί συνάψεως των επίμαχων συμβάσεων-πλαισίων και την κήρυξη της ακυρότητας των εν λόγω συμβάσεων-πλαισίων που συνήφθησαν μεταξύ της Επιτροπής και των επιλεγέντων προσφερόντων. Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση, αφενός, ότι η υπογραφή συμβάσεων-πλαισίων είναι, εξ ορισμού, συμφυής με τη διαδικασία συνάψεως των συμβάσεων, χωρίς να είναι δυνατό να προσδιοριστεί, εν προκειμένω, απόφαση δυνάμενη να διαχωριστεί από την εν λόγω διαδικασία, και, αφετέρου, ότι οι εν λόγω συμβάσεις-πλαίσια παράγουν και εξαντλούν όλα τα αποτελέσματά τους στο πλαίσιο της συμβατικής σχέσης μεταξύ των συμβαλλομένων στις επίμαχες συμβάσεις, έναντι των οποίων οι προσφεύγουσες-ενάγουσες είναι τρίτοι.
- 84 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι το τρίτο και το τέταρτο αίτημα, κατά το μέρος που αφορούν την ακύρωση της αποφάσεως περί συνάψεως συμβάσεων-πλαισίων καθώς και των εν λόγω συμβάσεων-πλαισίων που συνήφθησαν μεταξύ της Επιτροπής και των επιλεγέντων προσφερόντων, είναι απαράδεκτα.
- 85 Κατόπιν των ανωτέρω, τα ακυρωτικά αιτήματα πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτα.

Επί του αποζημιωτικού αιτήματος

- 86 Οι προσφεύγουσες-ενάγουσες ζητούν αποζημίωση για την απώλεια της ευκαιρίας υποβολής προσφοράς για τη σύναψη δημόσιας συμβάσεως λόγω παράνομης εφαρμογής από την Επιτροπή της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού. Κατά τις προσφεύγουσες-ενάγουσες, η ζημία αυτή πρέπει να θεωρηθεί πραγματική και βέβαιη, διότι απώλεσαν οριστικώς την ευκαιρία να τους ανατεθεί η σύμβαση. Οι προσφεύγουσες-ενάγουσες ισχυρίζονται ότι, λόγω της άρνησης της Επιτροπής να αποκαλύψει τα τεχνικά κριτήρια και τα κριτήρια ανάθεσης βάσει των οποίων ανατέθηκε η σύμβαση, δεν είναι σε θέση να τεκμηριώσουν ότι η σύμβαση θα τους είχε πράγματι ανατεθεί. Κατά συνέπεια, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες ζητούν να υποχρεωθεί η Επιτροπή να ανακοινώσει τις προδιαγραφές της συμβάσεως βάσει των οποίων ανατέθηκαν οι επίμαχες συμβάσεις-πλαίσια και να κριθεί παρεμπιπτόντως το ζήτημα της ευθύνης της Επιτροπής, κατά το μέτρο που αυτή παρανόμως εφάρμοσε τη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης, προκειμένου το ποσό της αποζημιώσεως να προσδιοριστεί σε μεταγενέστερο στάδιο. Επικουρικώς, ζητούν την καταβολή αποζημιώσεως ύψους 3 000 000 ευρώ.
- 87 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ανωτέρω επιχειρήματα.

- 88 Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται ότι, δυνάμει του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, στο πεδίο της εξωσυμβατικής ευθύνης, η Ένωση υποχρεούται, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του δικαίου που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών, να αποκαθιστά τη ζημία που προξενούν τα θεσμικά όργανα ή οι υπάλληλοί της κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
- 89 Κατά πάγια νομολογία, η θεμελίωση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, για παράνομη συμπεριφορά των οργάνων της εξαρτάται από τη συνδρομή συνόλου προϋποθέσεων που αφορούν το παράνομο της συμπεριφοράς που προσάπτεται στο θεσμικό όργανο, το υποστατό της ζημίας και την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της συμπεριφοράς αυτής και της προβαλλόμενης ζημίας. Αν μία από τις προϋποθέσεις αυτές δεν πληρούται, η αγωγή πρέπει να απορρίπτεται στο σύνολό της, χωρίς να χρειάζεται να εξεταστούν οι λοιπές προϋποθέσεις (βλ. απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2013, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, T-474/10, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2013:528, σκέψη 215 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία· πρβλ., επίσης, απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2008, C-120/06 P και C-121/06 P, FIAMM κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, EU:C:2008:476, σκέψεις 106 και 164 έως 166 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 90 Εν προκειμένω, είναι σκόπιμο να εξεταστεί προκαταρκτικώς η δεύτερη προϋπόθεση για τη στοιχειοθέτηση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης, η οποία εκτίθεται στη σκέψη 89 ανωτέρω, ήτοι να προσδιοριστεί αν οι προσφεύγουσες-ενάγουσες απέδειξαν το υποστατό της ζημίας που προβάλλουν.
- 91 Όσον αφορά την προϋπόθεση σχετικά με το υποστατό της ζημίας, ευθύνη της Ένωσης θεμελιώνεται μόνον εφόσον ο ενάγων έχει πράγματι υποστεί «πραγματική και βέβαιη» ζημία. Στον ενάγοντα απόκειται να προσκομίσει στον δικαστή της Ένωσης αποδεικτικά στοιχεία, προκειμένου να αποδείξει το υποστατό και την έκταση της σχετικής ζημίας (βλ. απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2011, Idromacchine κ.λπ. κατά Επιτροπής, T-88/09, EU:T:2011:641, σκέψη 25 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 92 Συναφώς, επισημαίνεται ότι η ζημία που επικαλούνται οι προσφεύγουσες-ενάγουσες συνίσταται στην απώλεια της ευκαιρίας υποβολής προσφοράς για τη σύναψη δημόσιας συμβάσεως. Όπως, όμως, υποστηρίζει η Επιτροπή, το γεγονός ότι υποβάλλεται προσφορά δεν παρέχει πλεονέκτημα στον προσφέροντα, δεδομένου ότι δεν αποτελεί εγγύηση ότι θα του ανατεθεί η σύμβαση. Επομένως, η απώλεια ευκαιρίας υποβολής προσφοράς δεν συνιστά πραγματική και βέβαιη ζημία η οποία δύναται να αποκατασταθεί, αλλά υποθετική ζημία.
- 93 Στο μέτρο που οι προσφεύγουσες-ενάγουσες επικαλούνται, κατ' ουσίαν, ζημία λόγω απώλειας της ευκαιρίας να τους ανατεθεί η σύμβαση, υπενθυμίζεται ότι από τη νομολογία προκύπτει ότι η απώλεια ευκαιρίας για την κατακύρωση συμβάσεως δεν μπορεί να θεωρηθεί ως πραγματική και βέβαιη ζημία παρά μόνο στην περίπτωση κατά την οποία, αν δεν είχε υπάρξει η υπαίτια συμπεριφορά του θεσμικού οργάνου, δεν θα υπήρχε καμιά αμφιβολία ότι η εν λόγω σύμβαση θα είχε κατακυρωθεί στις ενάγουσες (πρβλ. διάταξη της 22ας Ιουνίου 2011, Ευρωπαϊκή Δυναμική κατά Επιτροπής, T-409/09, EU:T:2011:299, σκέψη 85 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 94 Οι ίδιες οι προσφεύγουσες-ενάγουσες αναγνωρίζουν ότι, για τον υπολογισμό της ζημίας τους, πρέπει να ληφθεί υπόψη η πιθανότητα να τους είχε ανατεθεί η σύμβαση. Συναφώς, το ποσό της αποζημίωσης το οποίο ζητούν επικουρικώς οι προσφεύγουσες-ενάγουσες αντιστοιχεί στο καθαρό κέρδος που θα είχαν αποκομίσει αν τους είχε ανατεθεί η σύμβαση.

- 95 Πρέπει να εξεταστεί αν οι προσφεύγουσες-ενάγουσες προσκόμισαν στοιχεία από τα οποία να αποδεικνύεται ότι η σύμβαση θα τους είχε ανατεθεί σε περίπτωση που είχαν προσκληθεί στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης.
- 96 Συναφώς, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες υποστηρίζουν ότι δεν είχαν στη διάθεσή τους τα τεχνικά κριτήρια και τα κριτήρια ανάθεσης βάσει των οποίων ανατέθηκε η σύμβαση ενώ, εξάλλου, με το πέμπτο αίτημά τους, ζήτησαν από το Γενικό Δικαστήριο να υποχρεώσει την Επιτροπή να γνωστοποιήσει τις προδιαγραφές της συμβάσεως βάσει των οποίων ανατέθηκαν οι επίμαχες συμβάσεις-πλαίσια. Εντούτοις, επισημαίνεται ότι οι προσφεύγουσες-ενάγουσες είχαν στη διάθεσή τους κριτήρια ανάθεσης τα οποία χρησιμοποιήθηκαν στο πλαίσιο της επίμαχης διαδικασίας συνάψεως συμβάσεως και τα οποία δημοσιεύθηκαν στη γνωστοποίηση συναφθείσας συμβάσεως της 24ης Δεκεμβρίου 2020.
- 97 Εν προκειμένω, στη γνωστοποίηση συναφθείσας συμβάσεως της 24ης Δεκεμβρίου 2020, στον τίτλο II.1.4, επιγραφόμενο «Σύντομη περιγραφή», αναφερόταν ότι αντικείμενο της συμβάσεως αποτελούσε η αγορά από την Επιτροπή έως 200 αυτοκινούμενων και εύχρηστων ρομπότ απολύμανσης με υπεριώδη ακτινοβολία. Στην ίδια γνωστοποίηση συναφθείσας συμβάσεως, στον τίτλο II.2.5, επιγραφόμενο «Κριτήρια ανάθεσης», περιγράφονταν συνοπτικά τα κριτήρια ανάθεσης της επίμαχης συμβάσεως. Ειδικότερα, γινόταν αναφορά σε τρία ποιοτικά κριτήρια, ήτοι, πρώτον, την τεχνική αριστεία και ωριμότητα της τεχνολογίας των ρομπότ απολύμανσης (που αφορούσε, μεταξύ άλλων, την ποιότητα της διαδικασίας απολύμανσης, την αποτελεσματικότητα και την ταχύτητα της διαδικασίας απολύμανσης, την αυτονομία των ρομπότ, το εύρος και την ευκολία χρήσης), δεύτερον, την ποιότητα της προσέγγισης που υιοθετήθηκε για τη διασφάλιση του εφοδιασμού του επιλεγέντος νοσοκομείου εντός τεσσάρων εβδομάδων από την παραγγελία και για τη συνακόλουθη κατάρτιση του προσωπικού του νοσοκομείου, την υποστήριξη και τη συντήρηση και, τρίτον, τον χρόνο ανταπόκρισης όσον αφορά την παροχή τεχνικής βοήθειας και συντήρησης.
- 98 Οι προσφεύγουσες-ενάγουσες υποστηρίζουν ότι είναι διεθνούς εμβέλειας εταιρίες στον τομέα της ιατρικής τεχνολογίας, της προλήψεως και του ελέγχου των λοιμώξεων και ότι κατασκευάζουν ένα φορητό ρομπότ απολύμανσης με την ονομασία «Ultra-V» το οποίο χρησιμοποιεί τεχνολογία φωτεινής ακτινοβολίας UVC. Επιπλέον, υποστηρίζουν ότι θα μπορούσαν να έχουν ανταποκριθεί με επάρκεια σε καθένα από τα κριτήρια ανάθεσης που περιγράφονται στη σκέψη 97 ανωτέρω.
- 99 Εντούτοις, όσον αφορά τα κριτήρια ανάθεσης που αφορούν, αφενός, την ποιότητα και την ταχύτητα του εφοδιασμού του επιλεγέντος νοσοκομείου και τη μεταγενέστερη κατάρτιση του νοσοκομειακού προσωπικού και, αφετέρου, τον χρόνο ανταπόκρισης στην παροχή τεχνικής βοήθειας και συντήρησης, οι προσφεύγουσες-ενάγουσες δεν προσκόμισαν κανένα στοιχείο ικανό να στηρίξει τον ισχυρισμό, που προέβαλαν με το σημείο 20 του δικογράφου της αγωγής τους, ότι ήταν σε θέση να ανταποκριθούν στα εν λόγω κριτήρια.
- 100 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι οι προσφεύγουσες-ενάγουσες δεν απέδειξαν ότι δεν υπήρχε καμία αμφιβολία ότι η εν λόγω σύμβαση θα τους είχε ανατεθεί αν είχαν κληθεί να υποβάλουν προσφορά στο πλαίσιο της επίμαχης διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού.
- 101 Κατά συνέπεια, δεν είναι αναγκαίο να υποχρεωθεί η Επιτροπή να γνωστοποιήσει τις προδιαγραφές της συμβάσεως βάσει των οποίων ανατέθηκαν οι επίμαχες συμβάσεις-πλαίσια.

- 102 Επομένως, η προϋπόθεση σχετικά με το υποστατό της ζημίας, για τη στοιχειοθέτηση εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης, βάσει του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, δεν πληρούται.
- 103 Εξάλλου, δεδομένου του σωρευτικού χαρακτήρα των προϋποθέσεων από τις οποίες εξαρτάται η στοιχειοθέτηση της εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης, κατά την έννοια του άρθρου 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, παρέλκει η εξέταση των λοιπών προϋποθέσεων που θέτει συναφώς η νομολογία.
- 104 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να απορριφθεί το αποζημιωτικό αίτημα και η προσφυγή-αγωγή στο σύνολό της.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 105 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα. Δεδομένου ότι οι προσφεύγουσες-ενάγουσες ηττήθηκαν, πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων της διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα της Επιτροπής.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την προσφυγή-αγωγή.**
- 2) Καταδικάζει τις Inivos Ltd και Inivos BV στα δικαστικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων της διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων.**

Spielmann

Mastroianni

Brkan

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 21 Φεβρουαρίου 2024.

(υπογραφές)